

**Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Puudega inimeste erivajadustest
tulenevad nõuded ehitisele“ eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel.

Määrusega taaskehtestatakse puudega inimeste erivajadusi arvestades nõuded ehitisele, et tagada puudega inimeste takistusteta liikumine ja ehitise kasutamine ja asjakohase teabe kättesaadavus.

2015. aasta 1. juulini reguleeris valdkonda majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. novembri 2002. a määrus nr 14 „Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/226420>, edaspidi määrus nr 14).

Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 31 punkti 1 ja § 74 lõike 1 kohaselt tunnistati alates 1. juulist 2015. a ehitusseadus kehtetuks ning jõustus uus ehitusseadustik (edaspidi *EhS*). Seega muutusid 01. juulil 2015. a kehtetuks kõik ehitusseaduse alusel kehtestatud rakendusaktid ning need tuleb vajadusel uuesti kehtestada.

EhS § 11 lõike 2 punkti 8 kohaselt hõlmavad ehitisele esitatavad nõuded asjakohasel juhul puudega inimeste erivajadusi, sama paragrahvi lõike 4 kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister määrusega täpsustada ehitisele esitatavaid nõudeid.

EhS § 7 sätestab, et ehitis tuleb projekteerida ja ehitada ning korras hoida hea tava kohaselt. Head tava tuleb järgida ka muus seadustikuga reguleeritud tegevuses. Seega kohustab EhS puudutatud isikuid (tellijad, projekteerijad, arhitektid, ametnikud) ehitamisega seotud tegevustes arvestama puudega inimeste erivajadustega, sõltumata asjakohase määruse kehtestamisest. Samas tulenevalt nii EhSi menetlemisel väljendatud seisukohast kehtestada puuetega inimeste erivajaduste kohta täpsemad nõuded kui ka huvigruppide samasisulisest huvist, peame vajalikuks nimetatud nõuete kehtestamist määruse tasemel. Ehitisele esitatavate oluliste ligipääsetavuse, kasutamise ja ohutuse nõuete ajakohastatud ja täpsustatud kujul kehtestamine on muuhulgas tingitud vajadusest tagada igale inimesele võrdseid võimalusi pakkuv, väärikas ja iseseisev toimetulek.

Määruse eelnõu ettevalmistamisel on ennekõike lähtutud nende isikute ja huvigruppide arvamusest ja ettepanekutest, kelle jaoks sellised abinõud on igapäevaselt vajalikud. Märkimisväärse panuse ligipääsu ja liikumisvõimaluste nõuete ajakohastamiseks andsid MTÜ Ligipääsetavuse Foorum juhatuse liikmed, ligipääsetavuse nõukogu liikmed ning Eesti Puuetega Inimeste Koja liikmesorganisatsioonid, nagu Eesti Pimedate Liit, Eesti Vaegkuuljate Liit ning Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit.

Määruse eelnõu ja seletuskirja valmistasid ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna peaspetsialist Kaie Kunst (tel: 625 6366, e-post: kaie.kunst@mkm.ee) ja teedetalituse peaspetsialist Pavel Karev (tel: 6397611, e-post: pavel.karev@mkm.ee). Õiguslikke ettepanekuid esitas eelnõule Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (tel: 625 6351,

e-post: hendrick.rang@mkm.ee) ja keeleteoimetuse Kristiane Liivoja (tel: 625 6370, e-post: kristiane.liivoja@mkm.ee).

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

EhS-is ehitisele ligipääsetavuse ja liikumisvõimaluste osas uusi olulisi nõudeid võrreldes ehitusseadusega ei sätesta. Seepärast ei sisalda ka määruse eelnõu tulenevalt õiguskindluse põhimõttest võrreldes määrusega nr 14 põhimõttelisi sisulisi muudatusi. Parandused ja täiendused seisnevad pigem detailide ajakohastamises ning normitehnikas. Määrus nr 14 ei ole küll enam kohustuslik, kuid on aktiivses kasutuses sarnaselt teiste asjakohaste soovituslike juhendmaterjalidega („Ehitatud keskkonna ligipääsetavus nägemispuudega inimestele. Projekterimisjuhend“ <http://pimedateliit.ee/juhttee/>;

http://www.ehituskeskus.ee/files/arts/1/694/EPL_juhend_august2016.pdf ;

<http://www.astangu.ee/kohandused/kasulikud-materjalid/kaasav-elukeskkond/> ,

„Ligipääsetav hoone ja keskkond“, ISO standardid (nt [ISO 21542:2011](http://www.iso.org/iso/21542.html) „Building construction – Accessibility and usability of the built environment“).

Muudetud on määruse pealkirja, andmaks täpsemalt edasi regulatsioonieset ja kooskõla volitava seaduse sättega.

Peamine erinevus eelnõu ja määruse nr 14 vahel seisneb põhimõtte, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksuse pädevuses määratleda ehitis, mis detailplaneeringu või projekteerimistingimuste kohaselt peab vastama puuetega inimeste erivajadusi arvestatavatele nõuetele, sätestamises. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 kohaselt on omavalitsusüksuse ülesandeks muuhulgas korraldada vallas või linnas elamumajandust, ruumilist planeerimist ja teede ehitamist. EhS § 27 lõike 4 punkti 4 kohaselt täpsustatakse projekteerimistingimustega asjakohasel juhul hoone või olulise rajatise detailplaneeringus käsitletud arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi. Seega on kohaliku omavalitsuse üksusel õigus määratleda ehitisena, millele või mille osale kohaldatakse eelnõus toodud olulisi ligipääsetavusnõudeid, ka näiteks korterelamu või asulaväline avalikult kasutatav tee. Kohaliku omavalitsuse üksusele kaalutusõiguse andmine on oluline eelkõige tema sõltumatust ja otsustusõigust, mis tugineb nii kohaliku kogukonna vajaduste kui ka omavalitsusüksuse võimaluste arvestamisele, silmas pidades.

Võrreldes määrusega nr 14 on loobutud kohustuslike jooniste, st määruse lisade, kehtestamisest. Kuna ehitusprojektid on oma mahult ja keerukuselt erinevad, siis on tellijal ja tööde teostajal kaalutusõigus, millised joonised igal konkreetsel juhul koostada, arvestades määruse eelnõus sätestatud miinimumnõudeid ja lähtudes asjakohastes juhendmaterjalides toodud soovitustest tulenevalt EhSis sätestatud pädevuse põhimõttest.

Kuna oma põhiosas jääb eelnõus sätestatud regulatsioon võrreldes määrusega nr 14 samaks, on edaspidi selgitused antud eelkõige nende sätete osas, mida on eelnõuga muudetud või täiendatud. Muudatuste ja täienduste siseseviimisel on lähtutud nii vajadusest ja kogemusest kui ka teiste riikide, eelkõige Põhjamaade, vastavatest regulatsioonidest. Kõigi määruses esitatud nõuete kohta saab selgitada, et tegemist on minimaalsete (häda)vajalike nõuetega, mis aitavad tagada puudega inimeste takistusteta liikumist, ehitise ohutut kasutamist ja asjakohase teabe kättesaadavust ja seeläbi pakkuda puudega inimesele iseseisevat toimetulekut.

Määruse eelnõu koosneb neljast peatükist ja kahekümne kuuest paragrahvist.

Eelnõu § 1 avab määruse reguleerimisala ja kehtestamise eesmärgi.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse puudega inimeste erivajadusi arvestades nõuded ehitistele, et tagada puudega inimeste takistusteta liikumine ja ehitise kasutamine ning asjakohase teabe kättesaadavus. Võrreldes määruses nr 14 sätestatuga on parandatud sõnastust ning sõnaselgelt esile toodud asjakohase teabe kättesaadavuse tagamise kohustus. EhS sätestab ühe olulisima printsiibina ehitise ohutu kasutatavuse põhimõtte. Puudega inimesed ei ole võimelised teistega võrdsetel alustel liikuma füüsilises keskkonnas ega tajuma keskkonda ja selle muutumist, sh ohu- või häireolukorda. Tagamaks ka puudega inimestele võimalus turvaliseks liikumiseks, iseseisvaks eluks ja osaluseks kõigis eluvaldkondades, tuleb rakendada asjakohaseid abinõusid vähemalt eelnõus toodud ulatuses. Nimetatud nõude järgimise kohustus tuleneb ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklist 9, kus on sätestatud vastavate isikute õigus juurdepääsule, sh ehitistele juurdepääsule.

Lõige 2 määratleb ehitised, mille ehitamisel kuuluvad eelnõus esitatud nõuded kohaldamisele.

Punktis 1 sisuline erinevus määruse nr 14 § 2 lõikest 1 puudub. Kui ehitise kasutamise otstarve seda eeldab, peab ehitise või selle osa olema ligipääsetav ja kasutatav puudega inimestele. Avalikkusele suunatud teenused hõlmavad muuhulgas administratiiv-, sotsiaal-, tervishoiu-, hoolekande-, haridus-, liiklus-, parkimis-, kultuuri-, spordi-, majutus-, kaubandus-, panga- või toitlustusteenuseid, usulisti talitusi ja teenistusi.

Punkti 2 kohaselt kohaldatakse määruse nõudeid tingimusteta asulasisestele teedele (sh kergliiklusteed, parklad, ühistranspordi peatused). Samas asulaväliste teede (maanteed) ligipääsetavuse otsustamine antakse eelnõuga tee omaniku, nt kohaliku omavalitsuse üksuse või riigi esindajana Maanteeameti, kaaluda (punkt 3). Oleme seisukohal, et hajaasustusega piirkondades ei ole põhjendatud, võimalik ega mõistlik kehtestada sama rangeid ja absoluutseid nõudeid kui linnades, alevites ja alevikes.

Tulenevalt EhSis sätestatust ehk asjakohasel juhul tuleb arvestada erivajadustega, annab eelnõu võimaluse ehitada ligipääsetavana vaid osa ehitisest, kui sellega on tagatud teenuse kättesaadavus. Juhul, kui sama teenust osutatakse nt mitmel tasapinnal, tuleb liikumine tasapindade vahel tagada ühendusteega või põhjendatud juhtudel sellest ka loobuda. Kaalutlemise aluseks EhSi kohases lubade või järelevalve menetluses saab olla proportsionaalsuse hindamine, mille käigus arvestatakse nt taotleja ressursse, toetuste võimalusi, taotleja majandustegevuse ulatust.

Punktis 3 sätestatakse, et määrust kohaldatakse ka ehitisele või selle osale, mis detailplaneeringu või projekteerimistingimuste kohaselt peab vastama puuetega inimeste erivajadusi arvestavatele nõuetele.

EhS § 27 lõike 4 punkti 4 kohaselt täpsustatakse projekteerimistingimustega asjakohasel juhul hoone või olulise rajatise detailplaneeringus käsitletud arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi, § 28 kohaselt annab projekteerimistingimused kohaliku omavalitsuse üksus. Seega on kohaliku omavalitsuse üksusel õigus määratleda ehitisena, millele või mille osale kohaldatakse eelnõus toodud nõudeid, lisaks teedele ka näiteks korterelamu või selle sissepääsud, fuajeed, trepikojad, koridorid. Tuleb silmas pidada, et eelnõu on suunatud eelkõige püstitatavatele või rajatavatele ehitistele. Määruse rakendamine soodustab ligipääsetavate ehitiste ehitamist, vältimaks tulevikus kõikvõimalikele

kohandustele vajaminevaid kulusid. Lisaks puudega inimestele on takistusteta liikumine ja ehitiste kasutatavus oluline ka teistele ühiskonnagruppidele, nagu lapsed ja vanurid.

Lõike 3 kohaselt vastab ehitise või selle osa takistusteta liikumise ja ehitise kasutamise nõuetele juhul, kui ehitise ja selle osa vastavad käesoleva määrusega ettenähtud nõuetele või asjakohasele muule tehnilisele normile või standardile või kui muul asjakohasel viisil on tagatud ehitises puudega inimeste erivajadusi arvestav takistusteta liikumine ja ehitise kasutamine. Lisatud säte annab alused hindamiseks, kas ja millisel juhul on täidetud ehitisele või selle osale esitatavad takistusteta liikumise ja ehitise kasutamise nõuded. Eelnõus sätestatud nõuded on seega üks võimalik viis näidata, et ehitise vastab määruse eesmärgile. Kui sama tulemuse ehk ligipääsetavuse saab mõne teise viisiga ja ehitusprojekti koostaja suudab seda tõendada (nt BIM-tehnoloogia ehk ehitusinfo modelleerimine ja juhtimine, 3D-mudel), siis võib kasutada ka teisi lahendusi. Nimetatud regulatsioon aitab kaasa erilahenduste võimalikkusele, on paindlik ja innovatsiooni soosiv. Nõuded ehitistele ei tohi hakata takistama arengut.

Eelnõu §-s 2 taaskesitatakse määruse nr 14 § 9 lõigetes 1–3 sätestatud nõuded teabe kättesaadavusele ehk esitamisele (hastitajutavad kontrastsed suunaviidad, pinnakatte erinevus, reljeefsed vöödid, ohutuspiirded või helisignaal), mis teavitavad liikumis- ja nägemispuudega isikuid ehituslikest takistustest, liikumisteel eesolevatest muutustest. Sätete sõnastust on kohendatud.

Eelnõu § 3 sätestab nõuded olmeobjektidele.

Lõigetes 1–3 taaskesitatakse määruse nr 14 § 11 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuded avalikult kasutatavate objektide nagu kirjastid, kassaluugid, raha-, pileti- ja kaubaautomaadid, prügisahide avaused, müügi- ja teenindusletid ligipääsetavusele ja kasutatavusele vastavalt ratastoolikasutajate vajadustele ja võimalustele.

Lõike 4 kohaselt peab teenindus- ja müügiletidest ning kassadest olema kuulmispuudega inimeste jaoks vähemalt ühe puhul tagatud visuaalsed ja auditiiivsed lahendused, mis tagavad teenusest arusaadavuse ja selle kasutatavuse. Siinkohal on eelkõige silmas peetud teenindus- või müügilette, kus toimub arveldus ka sularahaga või mis turvakaalutlustel on ehitatud selliselt, et teenindaja on varjatud klientidest kõrge pinnaga (nt tugevdatud klaasist vms). Vaegkuuljatele on väga oluline teenindaja näo nägemine, kuna suhtlemine hõlmab ka võimalust huultelt lugeda – see aitab kõne mõistmisele oluliselt kaasa. Helibariääri perforatsioon või all olev pilu ei aita kõnest arusaamisele kaasa, kuna põhjustab heli hajumist. 95% toodetavatest kuuldeaparaatidest ja implantaatidest ühilduvad helivõimendussüsteemiga, mis olenemata tootjast on universaalse iseloomuga. Seega on tagatud eri tootjate tehtud kuuldeaparaatide ja implantaatide ühilduvus eri tootjate toodetud helivõimendussüsteemidega. Kui integreerida helivõimendussüsteemile juurde sellega ühilduv kommunikaator, saavad süsteemi kasutada kõrvaklappidega ka inimesed, kellel on kuulmislangus, aga kes ei kasuta kuuldeaparaate vms abivahendeid.

Eelnõu § 4 käsitleb nõudeid parklale.

Lõike 1 kohaselt peab liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki ning liikumispuudega juhi sõiduki parkimiseks olema ette nähtud vähemalt 1% kõigist parkimiskohtadest, kuid mitte vähem kui kaks kohta ning alla 20 parkimiskohaga parklas vähemalt üks koht. Võrreldes määruses nr 14 sätestatuga on ajakohastatud sõnastust.

Lõike 2 kohaselt võib alla 10 parkimiskohaga parklas puudega inimese sõiduki parkimiskohta mitte rajada. Seda eelkõige juhul, kui nõuetele vastava parkimiskoha, kus tavasõidukid parkida ei tohi, rajamine on ebaotstarbekas ehk puudub nõudlus või on ligipääsetavus tagatud muul viisil. Kaalutlemisel tuleks arvestada nii meetme rakendaja ressursse, toetuse võimalusi kui ka nt isiku majandustegevuse iseloomu ja ulatust.

Lõiked 3-6 sätestavad nõuded parkimiskohale. Võrreldes varasemate nõuetega on regulatsioon viidud vastavusse liiklusseaduse ja selle § 6 lõike 6 alusel kehtestatud liiklusmärkide ja teemärgiste nõuetega (märk nr 575d „Puudega inimese sõiduki parkimiskoht“ (kujutis määruse lisas 5) ning tahvel 874 „Puudega inimese sõiduk“ (kujutis määruse lisas 8), märgis nr 976 „Puudega inimese sõiduki parkimiskoht“). Ühtlasi on arvestatud standardi EVS 843:2016 asjakohaste nõuetega.

Sihtpunkt (lõike 3 punkt 1) sõltub konkreetsest parklast ning võib olla nii väljapääs parklast, sissepääs hoonesse, lifti, ootealale jms ning parkimiskoht võiks asuda sellest mitte kaugemal kui 30 m.

Nõude, mille kohaselt puudega inimese sõiduki parkimiskohaga piirneva kergliiklustee külje äärekivid ei tohi olla kõrgemad kui 30 millimeetrit täitmisel tuleb silmas pidada, et kogu kõnnitee tuleb antud ulatuses madalamaks lasta, kalde tekitamine sõidutee poole ei ole lubatud libisemisohu tekke vältimiseks.

Eelnõu § 5 kehtestab nõuded parklasse sissepääsule.

Lõigetes 1–3 täpsustatakse parklale esitatavaid nõudeid selliselt, et oleks tagatud lisaks sisse- ja väljapääsule ka liikumine parklas liikumiseks abivahendit kasutaval isikul, ratastoolis liiklejale ligipääs tasulisele parkimisele ja parkimise eest tasumisele ning teave kuulmispuudega isikule sobiliku helivõimendussüsteemiga fonosüsteemi olemasolust ning kasutusvõimalustest. Piktogrammiline tähistus ehk piktogramm on universaalne suhtlemist hõlbustav abivahend – suhtlusmärk, mis võimaldab orienteerumist keelebarjääri või muu takistuse korral ning täiendab ohutus- ja suunavat teavet andvaid tekste. Ligipääsetavuse piktogramme sisaldavad standardid ISO 7000, 7001 ja 7010.

Eelnõu § 6 käsitleb nõudeid sõidutee ja raudtee ületamise kohale ning jalakäijafoorile.

Lõike 1 kohaselt peab sõidutee iseseisev ületamine olema ka puudega inimesele võimalik takistusteta.

Lõigetes 2–5 täpsustatakse kehtinud nõudeid ülekäigukohale ja -rajale ning viiakse need kooskõlla liiklusseaduse ja selle alusel kehtestatud liiklusmärkide ja teemärgiste tähenduste ja fooride nõuetega ning raudteeseadusega. Sätete eesmärgiks on tagada puudega inimesele iseseisev ja võimalikult sujuv ja turvaline teeületus.

Eelnõu § 7 kehtestab sõidutee ületamise koha teekattematerjalile esitatavad nõuded.

Lõigetes 1–4 sätestatav sõidutee ületamise koha eritähistuse nõue kohaldub ainult ülekäigurajale. Arvestades liiklusseaduse § 2 punktides 99–100 sätestatut, peame põhjendatuks suunata puudega inimesed turvalisele teeületusele ehk ettenähtud või ettenähtavale ülekäigurajale.

Sätete eesmärgiks on tagada puudega, sh nägemispuudega isikule teeületuskohta märgistav tähistus. Kombatav tähistus peab võimaldama aru saada suunast, millel liikudes saab sõiduteed ületada. Seda tagab muuhulgas nõue, et teekattematerjalide ala peab olema teeületussuunaga risti (lõige 3). Lubatud on kasutada ka ülekäigualast kitsamat kombatava tähistusega ala. Kombatava reljeefse teekattematerjalina on käsitatav eelkõige mummukiviplaat ja 2–4 rea laiuselt ja kitsa vuugivahega laotud tardkivist täringukivid, aga samuti muu eesmärgipärane lahendus. Taktiilsete tähiste aluseks on standard ISO 23599 „Assistive products for blind and vision-impaired persons – Tactile walking surface indicators“.

Eelnõu § 8 kehtestab nõuded ohutussaarele.

Lõigetes 1–4 täpsustatakse kehtinud nõudeid ja viiakse kooskõlla liiklusseadusega. Ühtlasi on arvestatud standardi EVS 843:2016 asjakohaste nõuetega.

Eelnõu § 9 kehtestab nõuded ühissõiduki peatusele.

Määruse nr 14 sõnastust on täiendatud reaalse ligipääsetavuse ja kasutamisevõimaluse tagamise eesmärgil ja täpsustatud vastavalt ühistranspordiseadusele.

Lõike 1 puhul on tegemist eelkõige nägemispuudega inimeste liikumisvõimalusi ja ligipääsu ühistranspordile abistava sättega. Nõue, et peatus peab üldjuhul olema valgustatud, on tingitud asjaolust, et esineb olukordi, kus valgustuse tagamine ei ole erinevatel põhjustel, sh tehnilistel, võimalik või otstarbekas.

Lõike 2 kohaselt võib peatuse ootealale pääsemiseks ääre- või piirdekivi kõrgus olla kuni 30 mm, võimaldades seeläbi liikumisabivahendi kasutajale ohutu liikumise peatuse tasandile ja tagasi.

Lõige 3 sätestab, et peatuses liikumist segavad objektid peavad olema tähistatud abistamaks vaegnägijate ja ratastoolikasutajate ohutut liikumist.

Lõike 4 kohaselt peab ühissõiduki esiukse avanemise koht peatuses olema tähistatud, seda eelkõige nägemispuudega isikute vajadustest lähtudes.

Lõike 5 kohaselt peab ootekojas olema istetasapind kõrgusega, millise puhul on võimalik minimaalse pingutusega istuda ja tõusta ning ootekoja klaaspinnad peavad olema tähistatud, et tagada liikumisabivahendite kasutajate ja vaegnägijate iseseisev ja ohutu liikumine ja ehitise kasutatavus.

Lõike 6 kohaselt peab peatuses olema ühistranspordi sõiduplaan ja kaart, kus on nähtav ka kohandatud transpordi, st madalapõhjaliste ühissõidukite, liikumine või teave asjakohase info saamiseks. Määruse nr 14 § 9 lõikest 4 on üle võetud kohandatud ühissõidukite marsruutide esitamise vajadus. Ühissõiduki peatuses peab olema asjakohane info või viis, kuidas infot kätte saada.

Eelnõu § 10 sätestab nõuded kergliiklusteele.

Lõigetes 1–4 taaskehtestatakse määruse nr 14 § 4 lõigetes 1, 3–7 toodud nõuded jalg- ja kõnniteele, laiendades neid jalgratta- ja jalg- ning jalgrattateele. Üldise eesmärgina on oluline rõhutada, et sätestatavad nõuded aitavad puudega inimestel liikuda turvaliselt, ilma teadvalt ohuolukorda, nt sõidualale, sattumata. Muudetud on sätete liigendust ja parandatud sõnastust. Minimaalse vaba käigutee määratlemine ei ole vajalik mitte ainult ratastooli kasutajate, vaid ka nt nägemispuudega isikute liikumisvõimaluse tagamiseks nii abivahendi, saatja kui ka juhtkoeraga.

Lõikes 2 sätestatava vaba käigutee laiuse ja põikkalde määratlemisel on lähtutud standardi EVS 843:2016 asjakohastest nõuetest. Nõude kehtestamisel on arvestatud ka selle rakendamise võimalikkust ehk vaba ruumi olemasolu ja lubatavat normist kõrvalekallet.

Lõike 3 kohaselt ei tohi kergliiklusteedel olla nende kasutuslaiust vähendavaid objekte nagu kioskid, raha- ja kaubaautomaadid ega teede kasutamist takistavaid eenduvaid ehitiseosi nagu astmed, postid, tõkiskivid, reklaamtahvlid, keldrikorruse sissepääsud vms. Võrreldes kehtinud sättega on nõuet leevendatud mööndusega, mille kohaselt peavad võimalikud takistused olema markeeritud kontrastselt ja reljeefselt ja jääma käigutee ühele poolele.

Lõige 5 sätestab nõuded laudteele. Nimetatud miinimumnõuetega arvestamisel on puuetega inimestel võimalik laudteed ka realselt kasutada, sh vältida teelt väljasõitu ja võimaldada kahel liikumisabivahendil teineteisest mööduda.

Eelnõu § 11 kehtestab täpsustavad nõuded jalgteele ja kõnniteele.

Lõikes 1 taaskehtestatakse määruse nr 14 § 4 lõigetes 1 ja 2 toodud nõuded mööndusega, et kõnnitee markeerimine ei pea edaspidi olema võimalik ainult juhul, kui kõnniteed ei ole võimalik ehitada sõidutee pinnast kõrgemale, vaid ka muudel kaalutlustel, sh ehituslikel ja keskkondlikel (nt Tallinna vanalinn).

Lõikes 2 sätestatakse nõuded vedeliku nagu vihma-, lumesulamis- jm vee ärajuhtimiseks kasutatavatele rennidele. Lubatud on kasutada lahendusi, mis tagavad puudega inimeste, eelkõige liikumisabivahendite kasutajate, erivajadusi arvestava ohutu ja takistusteta liikumise. Näiteks pealt lahtisi ja restideta, kitsaid betoonrenne ei ole lubatud kasutada. Sellised rennid on ohtlikud, kuna võivad põhjustada komistamist, rataste takerdumist jms, millega võib kaasneda kukkumine, ratastoolist väljakukkumine jms.

Eelnõu § 12 kehtestab nõuded muudele rajatistele.

Lõike 1 kohaselt peab pääs käigutunnelisse või -sillale olema varustatud panduse, lifti või muu samaväärse lahendusega, võimaldamaks liikumisabivahendite kasutajatel teistega võrdsetel alustel avalikus ruumis turvaliselt liikuda. Määruse nr 14 § 8 mõtet ja sõnastust on täpsustatud ning ühtlasi antud alternatiivid pandusele.

Lõike 2 kohaselt tuleb terrass ja vaateplatvorm piirata turvalisuse tagamise eesmärgil 1–1,3 meetri kõrguse ning nähtavust mittesegava piirdega.

Eelnõu § 13 kehtestab nõuded liftile.

Lõike 1 kohaselt peab lift olema ligipääsetav puudega inimesele. Nõue loetakse täidetuks, kui lift vastab standardi EVS-EN 81-70:2003 või samaväärsetele nõuetele. Võrreldes määruse nr

14 §-ga 15 on regulatsioon asendatud viitega asjakohasele standardile. Standardit, mis õigusliku tähenduse alusel on vabatahtlik, tuleks hea tava alusel siiski järgida.

Lõike 2 kohaselt tuleb lifti fonosüsteemi integreerida helivõimendussüsteem vaegkuuljatele. Kuna standard EVS-EN 81-70:2003 ei sätesta ligipääsetavust vaegkuuljate jaoks hädaolukorras, peame vajalikuks seda mainida käesolevas määruses. Lift peab ühtlasi vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/33/EL, 26. veebruar 2014, lifte ja lifti ohutusseadiseid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 96, 29.3.2014, lk 251—308), nõuetele.

Eelnõu § 14 kehtestab nõuded pandusele.

Lõigetes 1–8 ja 10 taasesitatakse määruse nr 14 §-s 5 toodud nõuded panduse minimaalsele laiusele, pikikaldele, piiretele, katele ja tähistusele. Muudetud on sätete liigendust ja parandatud sõnastust.

Lõike 9 kohaselt ei tohi metallrestidest panduse korral restiava suurus põhjustada ratastooli rataste, keppide ega karkude takerdumist. Eesmärgiks on tagada liikumisabivahendite kasutajatele sujuv ja takistusteta liikumisvõimalus.

Lõike 11 kohaselt võib ümberehitatavate ehitiste puhul hoonetesse sissepääsul ja siseruumides kasutada tööstuslikult toodetud, teiseldatavaid teleskoopseid relss- ja plaatkaldteid. Nimetatud mööndus tuleneb asjaolust, mille kohaselt olemasolevate ehitiste ümberehitamise ja restaureerimise käigus ei ole alati võimalik statsionaarse panduse paigaldamine. Panduse tööstuslikkuse nõue tuleneb vajadusest välistada ise või käsitsi valmistatud kaldteede, mis võivad normidele mittevastavusest tulenevalt osutuda ohtlikeks, nt puruneda vms, kasutamine.

Eelnõu § 15 kehtestab nõuded trepile.

Taaskehtestatakse määruse nr 14 §-s 6 toodud nõuded trepi ja astmete mõõtudele, piiretele, katele ja tähistusele. Muudetud on sätete liigendust ja parandatud sõnastust. Lisatud ohutusnõue läbipaistvate astmetega treppide astmete kohta (klaasist vms) ning sellise trepi kõik astmed peavad olema tähistatud märgatavust tagaval viisil. Tähistamata astmed jäävad nägemisvaeguse korral märkamata ja võivad seeläbi põhjustada nt kukkumist.

Eelnõu § 16 kehtestab nõuded käsipuule.

Taasesitatakse määruse nr 14 §-s 7 toodud nõuded käsipuu paigalduskõrgusele, kaugusele seinast või piirdest, ulatusele, profiilile ja läbimõõdule. Võrreldes määrusega nr 14 on muudetud sätete liigendust.

Oma toetavale funktsioonile lisaks on käsipuu käsitletav ka juhtteena nägemispuudega inimestele juhul, kui juhtteed ei ole võimalik või otstarbekas paigutada liikumisteele paigutada.

Eelnõu § 17 kehtestab hoone üldnõuded.

Lõike 1 kohaselt peab hoone aadress või asutuse nimetus olema selgelt nähtav. Kirjade suurus ja kontrastsus taustaga peab võimaldama vaegnägemise korral teksti lugeda mõistlikult kauguselt.

Lõikes 2 sätestatakse määruse nr 14 §-s 12 esitatud nõuded hoonele ligipääsemiseks ja hoonesse sisenemiseks. Muudatus on pigem normitehniline, muudetud on sätete liigendust. Lisatud on nõuded sisenemiseks kasutatavale fonosüsteemile (punkt 7). Fonosüsteemil peab olema visuaalne väljund, mis võimaldab kuulmispuudega inimesel aru saada kutsungi aktiveerumisest, kutsungile vastamisest ja ukse avamisest. Vaegkuulja vajab fonolukku integreeritud helivõimendussüsteemi selleks, et fonosüsteemist tulevat heli kuulda oma abivahendite kaudu ümbritsevast mürast sõltumatult.

Lõikest 3 tulenevalt tuleb puudega inimestele mõeldud spetsiaalkohandused tähistada vastava piktogrammiga ja suunanoolte abil, vajadusel lisada infotelefoni number. Sätte eesmärgiks on tagada, et teave ehitises kohandatud ligipääsu ja liikumisvõimaluste olemasolu kohta on aadressaatidele kättesaadav.

Eelnõu §-s 18 taaskeskestatakse määruse nr 14 §-s 13 sätestatud nõuded hoonesisesele liikumisteele, mille kaudu peab hoone olema puudega inimestele takistusteta kasutatav. Võrreldes kehtinud nõuetega on osaliselt kohendatud sõnastust ja muudetud paragrahvi sätete liigendust.

Eelnõu § 19 kehtestab nõuded uksele.

Lõigetes 1, 3, 5–7 taaskeskestatakse määruse nr 14 §-s 14 toodud nõuded ukse paiknemisele, märgatavusele ja mõõtudele, mille rakendamine tagab puudega inimestele nende erivajadusi arvestava vaba ja ohutu liikumise. Muudetud on sätete liigendust ja ajakohastatud sõnastust.

Lõike 2 kohaselt peab ukse ees olema horisontaalne vaba pind ehk manööverdamisruum ratastoolikasutajatele.

Lõike 4 kohaselt võib lävepakku, mille kõrgus on 25–50 mm, tasandada mitteläbivajuva kaldpleki või -liistuga. Tasandus peab olema tehtud kogu ukseava laiuses ning tasanduse pikkus ei tohi ratastoolikasutajate sujuva ja ohutu liikumisvõimaluse tagamise eesmärgil olla üle 150 mm.

Eelnõu § 20 kehtestab nõuded ukse avanemisele.

Lõigetes 1–3 taaskeskestatakse määruse nr 14 §-s 14 toodud nõuded ukse avanemisele. Lõike 3 kohaselt peavad ukse automaatse avanemise nupp, magnetkaardi lugeja ja klaviatuur olema tähistatud puudega inimese erivajadust arvestaval kujul, sh vajadusel kas reljeefselt, kombatavalt, valgustatult või muul asjakohasel viisil.

Lõige 4 sätestab nõuded ukse fonolukule. See peab olema puudega inimesele kasutatav. Kasutatavus hõlmab nii tähistatust kui ka visuaalset ja auditivset väljundit. Kuulmispuude korral on ukse fonolukkude silmusvõimendiga varustamine üks kriitilisemaid fonosüsteemide valupunkte, mis takistab vaegkuuljatel ligipääsu nt ametiasutustesse. Seetõttu on võimalik väita, et nt välisukse juures on ümbritseva tänavamüra tõttu fonosüsteemist tuleva kõne mittekulmine võimaliku diskrimineeriva ja tegutsemisvabadust piirava iseloomuga.

Eelnõu § 21 kehtestab nõuded avalikult kasutatava ruumi sisustusele ja seadmetele.

Lõigetes 1 ja 7 kehtestatud nõuded vastavad määruse nr 14 § 17 lõigetes 1, 3–4 toodud nõuetele. Järgnevates lõigetes on täpsustatud liikumis- ja kasutatavusnõudeid eri otstarbega ehitistes ning kuulmispuudega inimeste puude spetsiifikat arvestades.

Lõike 2 kohaselt tuleb ruumi (v.a kontserdi- ja teatrisaali ning ruumi puhul, kus viiakse läbi usulisi talitusi ja teenistusi) projekteerimisel ja siseviimistlusel kasutada tehnoloogiaid ja materjale, mis aitavad kaasa ruumi kajavuse vähendamisele ehk ruumi akustika vastab kuulmis- ja nägemispuudega inimeste vajadusele, et eristada kõnet üldisest taustamürast. Ettepanek on tehtud rahvusvahelisi ja ka meie oma praktikad arvestades ja ei kehtiks juhul, kui pikk reverberatsiooniaeg (järelkaja) on taotluslik (kirikud, kontserdiruumid jms). Kui vaegkuulja ümber tekib müra (nt astumisest kotsadega põrandaplaatidel) ja see ületab 70 dB piiri, siis on kõnest arusaamine tunduvalt raskendatud. Kui koosolekuruumi, näitusesaali vms seinadelt kajab heli tagasi, on raske kui mitte võimatu aru saada sellest, mida räägivad teised inimesed.

Lõigetes 3–5 sätestatakse minimaalselt nõutavate ligipääsetavate vaatajakohtade arv kontserdisaalis, kinos, spordirajatises, vabaõhuürituse toimumispaigas jms kohtades, nõuded kohtadele ligipääsuks ning kohandatud ala eesmärgipäraseks ja ohutuks kasutamiseks. Sätete eesmärgiks on tagada puudega inimestele teistega võrdsed võimalused aktiivseks ja iseseisvaks osalemiseks kultuuriloomes ja -tarbes. Kohandatud ala, sh istekohtade olemasolu on maailmas levinud, viimastel aastatel ka Eestis. Nii mitmeski kinos ja spordirajatises on spetsiaalsed nišid või reavahed liikumisabivahendite kasutajatele. Praktika määruse tasandile toomisega suuname ühtlasi ehitamisega seotud isikuid, eelkõige tellijaid ja projekteerijaid, tarku ja ühiskondlikku ebavõrdsust vähendavate lahenduste loomisele.

Lõike 6 kohaselt peab ruumis, kus osutatakse avalikkusele suunatud kultuuri- või konverentsiteenuseid või viiakse läbi usulisi talitusi ja teenistusi, edastatav heli olema dubleeritud helivõimendussüsteemiga vaegkuuljatele.

Vaegkuuljatele peab olema tagatud asjakohase info levimine. Isiklike abivahendite kasutamine ei ole piisav tagamaks info kättesaadavust. Näiteks teatrietendustel võib johtuvalt kõne dünaamikast ja näitlejate asukohast vaegkuuljate jaoks kaduma minna 95% räägitavast. Paigaldatav silmusvõimendi ja FM-süsteem vähendab seda numbrit tunduvalt. Arvestades vaegkuuljate arvu elanikkonna seas (Eesti Vaegkuuljate Liidu andmetel kuni 200 000 inimest), on see punkt väga oluline potentsiaalse tarbijaskonna suuruse kasvu osas.

Selle punkti juures on arvesse võetud rahvusvahelisi norme ja praktikad (rahvusvahelised – IEC60118-4 2014 – Induction Loops Performance Standards; USA – Americans with Disabilities Act Title II Regulations – Department of Justice 2010, Americans with Disabilities Act Title III Regulations – Department of Justice 2010; Kanada – Toronto Accessibility Design Guidelines – 2003; Suurbritannia – UK Equality Act 2010, The Buildings Regulations 2010, British Standards 8300 – Code of Practice, Soome – Esteetön rakennus ja ympäristö (projekteerimisjuhised), TK263 – 2007 jne).

Siinjuures tuleb arvestada ka seda, et silmusvõimendi ja FM-süsteemid suurtele saalidele on maailmas väga levinud, ja samuti ka seda, et alternatiivseid lahendusi ei ole olemas. Kuuldeaparaadid võimaldavad olenemata tootjast ja mudelist kasutada erinevate tootjate silmusvõimendit ja FM-süsteeme. Seega on see lahendus vaegkuuljate kogukonda silmas

pidades universaalne. Kui integreerida silmusvõmendi süsteemile juurde sellega ühilduv kommunikaator, saavad süsteemi kasutada kõrvaklappidega ka inimesed, kellel on kuulmislangus, aga kes ei kasuta kuuldeaparaate vms abivahendeid.

Lõike 8 kohaselt tuleb avalikult kasutatavates basseinides kasutada nt statsionaarseid või teisaldatavaid basseinitõstukeid liikumispuudega inimestele basseini ligipääsetavuse ja teenuse kättesaadavuse tagamiseks. Tõstukite mehaanika ja kinnitused peavad tagama kasutaja ohutuse ning see paigutatakse basseini madalamasse osasse.

Lõike 9 kohaselt peab riiehoius rõivaste paigutamisel olema arvestatud liikumispuudega inimeste vajadustega.

Lõige 10 kehtestab nõude, mille kohaselt peab juhul, kui avalikult kasutatavas ehitises või selle osas edastatakse üldist või operatiivinfot helisüsteemi kaudu, olema see kuulmispuudega inimese jaoks dubleeritud. Info edastamine läbi valjuhääldite ei anna vaegkuuljate, kurtide ja mürarikastes kohtades ka teiste gruppide jaoks adekvaatset tulemust. Siin ei ole silmas peetud mitte niivõrd müügikampaaniaid, vaid asjakohase info edastust, kus otsitakse kedagi taga, infot kaubanduskeskuse kohta, terminali vms puudutavat operatiivinfot (sulgemine, hädaolukorras käitumise juhised). Samuti tuleb operatiivinfo all mõista näiteks transporditerminalides jagatavat infot (nt lennukite või busside saabumine, väljumine, pardale registreerimise jms).

Eelnõu § 22 kehtestab nõuded majutushoone puudega inimesele kohandatud ruumile juhul, kui kohandatud ruum majutushoones on. Lisatud nõuete eesmärgiks on erivajadusi arvestades tagada puudega inimestele takistusteta liikumine ja hoone või selle osa võimalikult iseseisev kasutamine.

Eelnõu § 23 kohaselt peab ruum olema valgustatud nii, et seal on puudega isikul tema erivajadusi arvestades ohutu viibida. Nõue loetakse täidetuks, kui ruumi valgustus vastab standardile EVS-EN 12464-1. Võrreldes määrusega nr 14 on tegemist uue sättega, mille lisamise ajendiks on normi adressaatide sellekohane huvi, samuti erivajadusi puudutavate nõuete tervikliku edastamise eesmärk.

Eelnõu § 24 taaskehtestab nõuded erivajadusi arvestavale tualettruumile. Määruse nr 14 §-s 18 toodud nõudeid on õigusselguse huvides sõnastuslikult ja liigenduslikult ajakohastatud.

Eelnõu § 25 kehtestab nõuded erivajadusi arvestavale pesemisruumile.

Lõigete 1 ja 3 kohaselt peab avalikuks kasutamiseks määratud pesemisvõimalusega erivajadusi arvestavas tualettruumis või pesemisruumis puudega isikute tarbeks olema eraldi, erivajadusi arvestav pesemisruum või pesemisruumi osa. Sätestatud on kohustuslikud minimaalsed nõuded, millega arvestamisel on tagatud puudega inimeste vajadustele vastav, võimalikult väärikas, iseseisev ja turvaline ruumi kasutatavus, sh ratastoolikasutajale piisav ja ohutu manööverdamisruum, ja seeläbi teenuse kättesaadavus.

Lõikes 2 sätestatakse ligipääsu, manööverdamisruumi ja ohutusnõuded erivajadusi arvestavale leiliruumile.

Erivajadusi arvestava pesemisruumi sisustus peab muust ruumist kontrastselt eristuma (lõige 1 punkt 7, lõige 2 punkt 6). Nimetatud ruumide puhul on probleemiks, et neid disainitakse

ühes toonis ja nii on vaegnägiljal raske üles leida neis olevaid objekte. Peame oluliseks rõhutada, et tegemist ei ole mugavus- või toredusnõuetega, vaid EhSist tulenevate oluliste ehitisele esitatavate nõuete, eelkõige ohutus-, kasutatavus- ja osalt ka pädevusnõuete, täpsustamisega. Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele peavad lähtuma just nimelt puudega inimeste vajadustest selleks, et võimaldada neile teiste ühiskonnagruppidega võrdne ligipääs avalikele teenustele. Erivajadusi arvestav ruum ja selle sisutus peavad vastama vähemalt eelnõus toodud nõuetele kindlustamaks selle kasutatavus.

Eelnõu § 26 kehtestab nõuded olemasolevale ehitisele.

Eelnõu § 1 lõikes 2 nimetatud olemasoleva ehitise ümberehitamisel ja laiendamisel, samuti ehitamise käigus olemasolevale ehitisele käesoleva määruse § 1 lõikes 2 toodud funktsioonide andmisel tuleb tagada ümber- või juurdeehitatava osa vastavus käesolevas määruses sätestatud puudega inimeste erivajadustest tulenevatele nõuetele vastavalt eelnõu § 1 lõikele 3.

Võrreldes määruse nr 14 §-ga 19 on sätte sõnastus viidud kooskõlla määruse eelnõu sätete ja sõnastusega. Täpsustame, et ehitise laiendamisel peab määruses sätestatud nõuetele vastama just juurdeehitatav osa. EhSi § 4 lõike 2 kohaselt on ehitise laiendamine ehitamine, mille käigus muudetakse olemasolevat ehitist sellele juurde- ehk külge-, peale- või allaehitamisega. Jätkub olemasoleva keskkonna järkjärguline ja süsteemne kohandamine – eelnõu näeb selles osas ette kuni 2015. aasta 1. juulini kehtinud põhimõtte, et olemasolevad hooned tuleb määruse nõuetega vastavusse viia ümberehitamisel ja laiendamisel.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju

Ehitisele esitatavate oluliste liikumisnõuete ajakohastatud ja täpsustatud kujul (taas)kehtestamine on tingitud vajadusest tagada igale inimesele võrdseid võimalusi pakkuv, väärikas ja iseseisev toimetulek ning see tuleneb otseselt ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist (artiklist 9 punktist 2a tuleb riikidele kohustus kehtestada juurdepääsu miinimumnõuded), mille Eesti Vabariigi Riigikogu ratifitseeris 21. märtsil 2012. a puuetega inimeste õiguste konventsiooni ratifitseerimise seadusega (RT II, 04.04.2012, 5).

Määruse rakendamine mõjutab füüsilise keskkonna ligipääsetavust ja liikumisvõimalusi nii puudega isikutele kui ka teistele erivajadustega isikutele ning seeläbi kõigi isikute võrdseid võimalusi osalemiseks iseseisvalt ühiskondlikus tegevuses, sh tööhõives. Erivajadusega ja puuetega inimeste toimetulekut ja elukvaliteeti mõjutab kõige enam nende elukeskkond ja selle vastavus nende individuaalsetele vajadustele. Iseseisvaks hakkamasaamiseks vajaliku ja sobiva elukeskkonna ning vahendite puudumine tingib puudest tingitud tegevuspiiranguga inimeste puhul vajaduse alalise hooldaja järele. Hooldamiskohustus tõrjub aga tihti lisaks abivajajale aktiivsest elust kõrvale ka hooldaja. Sotsiaalministeeriumi andmetel oli 1.01.2017. a seisuga Eestis 149 904 registreeritud puudega inimest, moodustades 11,4% elanikkonnast. Eeltoodu alusel võib tõdeda, et määruse rakendamisega kaasneb positiivne mõju majandusele, elukeskkonnale, regionaalarengule ja sotsiaalvaldkonnale. Määruse rakendamisega ei kaasne olulist mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, looduskeskkonnale, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse rakendamisega ei kaasne ülemääraseid kulusid kohaliku omavalitsuse üksustele ega riigile. Samuti ei kaasne määruse rakendamisega täiendavaid tegevusi kohaliku omavalitsuse üksustele ega riigile. Seda eelkõige seetõttu, et vastavat regulatsiooni on vaikumisi järgitud ka pärast määruse nr 14 kehtetuks tunnistamist.

Nagu sissejuhatuses sedastatud, sätestab EhS, et ehitis tuleb projekteerida ja ehitada ning korras hoida hea tava kohaselt. Head tava tuleb järgida ka muus seadustikuga reguleeritud tegevuses. EhS § 11 lõike 2 punkti 8 kohaselt hõlmavad ehitisele esitatavad nõuded asjakohasel juhul puudega inimeste erivajadusi.

Erilise tähelepanu all EhSi mõistes on nii ehitusloa kui kasutusloa menetlusel kontrollitav ehitusprojekt, millele sätestab nõuded majandus- ja taristuministri 17. juuli 2015. a määrus nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“. Asjakohasel juhul lisatakse eelprojekti seletuskirja puudega inimeste erivajadusi arvestavad lahendused ning ehitusprojekti arhitektuuri osas esitatakse nõuded ja nõuetele vastavust tagavad lahendused puudega inimeste erivajadustest tulenevate liikumisvõimaluste kindlustamiseks. Ehitis peab vastama ehitusprojektile. Juhul, kui ehitusprojekti seletuskirjas või/ja arhitektuuri osas täpsustavaid norme kehtestatud ei ole, tuleb hindamaks, kas projekteerimisel on arvestatud puudega inimeste erivajadustega, lähtuda heast tavast. Hea tava sisustamisel kasutatakse asjakohaseid tehnilisi norme, standardeid ja juhendmaterjale. Viimaseks kvalifitseerub põhimõtteliselt ka määrus nr 14.

Ehitusvaldkonnas tegutsev isik peab olema teadlik, et hea tava ja asjatundlikkus sisaldab endas keerukat kutsesüsteemi (haritud ning kogemustega arhitektide/inseneride näol), millega tagatakse kutsega tunnustatud ja kvalifitseeritud isikute poolt ehitusprojektide koostamine ja standardite ning juhendmaterjalide asjatundlik rakendamine.

Määruse rakendamine nõuab mõningast ajaressurssi määrusega kokku puutuvatelt erialaspetsialistidelt, kes peavad endale selgeks tegema minimaalsed muudatused määruses.

Määrus suunab ehitamisel kasutama tänapäevaseid lahendusi ning võimalusi. Ehitusseadustikku järgides ja nüüdisaegseid ligipääsetavuse põhimõtteid, sh universaalse disaini põhimõtet, omaks võttes puuduvad määruse rakendamisega kaasnevad ülemäärased lisakulud. Näiteks kuulmispuuet puudutavad lahendused, heli- ja helivõimendussüsteemid ja nende paigaldamine ei ole hoone ehituslike summadega võrreldes kallid.

Eesti Vaegkuuljate Liidu andmetel maksab ühe teenindusboksi kohandamine ca 400–500 eurot, keskmiste saalide vms ruumide kohandamine (sõltuvalt sellest, kas saab kasutada ära olemasolevat helisüsteemi või mitte ja paigalduse keerukusest) ca 1000–8000 eurot. Suurte saalide (mitusada inimest mahutavad teatri-, kontserdi- vms ruumid) puhul võib paigaldus ja installeerimine ka mõnevõrra kallimaks osutuda. Samas võrreldes keskmise kuuldeaparaadi maksumusega, mis on ca 600 eurot, ja kuulmisimplantaadi maksumusega 7000–8000 eurot, ei ole helisüsteemi kohandamine just ülemäära kulukas. Määruse rakendamine soodustab ligipääsetavate ehitiste ehitamist, vältimaks tulevikus kohandustele vajaminevaid kulusid. Lisaks puudega inimestele on takistusteta liikumine ja ehitiste kasutatavus oluline ka teistele ühiskonnagruppidele, nagu lapsed (lapsevankrid ja -kärud), vanurid (erinevad liikumisabivahendid jms).

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine ja huvigruppide kaasamine

Eelnõu esitatakse EIS-i vahendusel ministeeriumitele ja omavalitsuste ühendustele koostöölastamiseks ning MTÜle Ligipääsetavuse Foorum, Eesti Puuetega Inimeste Kojale, Eesti Pimedate Liidule, Eesti Kurtide Liidule, Eesti Vaegkuuljate Liidule, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidule, Eesti Arhitektide Liidule, Eesti Ehitusinseneride Liidule, Eesti Ehitusettevõtjate Liidule, Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liidule, Eesti Sisearhitektide Liidule, Eesti Maastikuarhitektide Liidule, Maanteeametile ja Riigi Kinnisvara ASile arvamuse avaldamiseks ja ettepanekute esitamiseks.